

Forsl. t. L. om nogle Forandr. i Retspleien.

retsproceduren, som er Lovforslagets Normalprocedure, og til den med samme i Forbindelse itaende Høiesteretsprocedure.

Det kan næppe betragtes som en Fordel, at Lovforslaget, med sin Forskjærlighed for tydste Rettergangsformer, har efterlignet disse ved for en stor Del at lade Processens Gang skride frem fra Trin til Trin ved Hjælp af procesledende Dekreter, der afgives af Retten, dels efter, dels uden Parternes Begjæring undertiden ogsaa imod deres Ønske. Allermindst turde det anbefale sig, at Lovforslaget af disse procesledende Dekreter har optaget Beviskjiendelsen, der omhandles i § 179, og affiges, efterat Sagen først udførlig er skriftlig og mundtlig procederet, men dog uden Tilveiebringelse af andre Bevisligheder end skriftlige, saavidt saadanne maatte have. Beviskjiendelsens Opgave er „at fastsætte, hvad der efter de fra Parternes Side foreliggende Udtalelser behøves at bevises“ (Processkommissionens Motiver S. 10), og „denne Kjendelse kan ikke forandres af Retten selv, og den kan først paaantes i Forbindelse med den endelige Dom i Hovedsagen“ (l. c.). Derimod skal Kjendelsen ikke indeholde nogen Udtalelse om, hvem af Parterne Bevisbyrden paahviler. Den tydste Gemeinproces foreskrev en lignende Beviskjiendelse alene med den Forskjel, at samme tillige fordelte Bevisbyrden mellem Parterne. Fordelen ved Beviskjiendelsen formenten at være den, at det ved samme blev slaaet fast, hvilke Fakta der skulde anses for relevante og afgjørende for Sagens Udfald, saa at Parterne sparede for at føre Bevis for faktiske Omstændigheder, som Retten ingen Betydning kunde tillægge. Sagens endelige Udfald blev da for de Punkters Vedkommende, med Hensyn til hvilke der var kjendt paa Bevis, afhængig af, hvorvidt det lykkedes Parterne at føre de forlangte Beviser eller ikke. En lang Erfaring lærte imidlertid, at den formentlige Fordel ved Beviskjiendelsen ikke sjeldent kjøbes paa Retfærdighedens Bekostning, fordi det var Dommerne umuligt, forinden Oplysningerne vare komne tilstede, at bedømme, hvilke Omstændigheder der burde være de afgjørende i Sagen, saa at det senere kunde vise sig, at den afgjørende Vægt rettelig burde lægges paa ganske andre Punkter, end man havde tænkt sig, da Beviskjiendelsen blev affagt. I saadanne Tilfælde tvang imidlertid den engang affagte Beviskjiendelse, der ikke kunde tilsidejættes, Retten til mod bedre Vidende at affige en uretfærdig Dom. De her antydede Ulemper*) vare saa bethde-

lige, at man i Tydskland er endt med aldeles at affkaffe Beviskjiendelsen og den tydste Rigslov af 30te Januar 1877 (§ 324) kjender nu kun et simpelt procesledende Dekret (der Beveissbeschluss), der paa vedkommende Trin af Sagen bevilger Parterne Jøvelsen af de af dem tilbudte Beviser. Dette Dekret er nødvendigt, fordi den tydste processuelle Mechanik, som alt ovenfor berørt, i det Hele bevæger sig igjennem procesledende Dekreter og ikke kjender den hos os brugelige Anstandstagen. Man vilde imidlertid fælle, derjom man vilde antage, at hint Dekret, fordi det indeholder en Betegnelse saabel af de vedkommende omstridte Kjendsgjæringer som af de vedkommende Bevismidler (Vidner, Sagtydige), der agtes benyttede, paalægger Retten et større Indseende end t. Ex. et Dekret hos os, der bevilger Anstand til at føre Vidner, med hvorvidt den onstede Bevisførelse er nødvendig, eller de betegnede Bevismidler formaalstjenlige. At dette ikke er Tilfældet, fremgaar blandt Andet af Bestemmelserne i Rigslovens § 339, hvorefter det ikke kan nægtes en Part at føre flere og andre Vidner end de i Bevisbeslutningen nævnte, undtagen naar Modparten protesterer, og det skjønnes, at Parten enten kun gaar ud paa at forhale Sagen eller har gjort sig skyldig i en grov Forsømmelse. Se ogsaa Rigslovens § 321. Yderligere Bevisførelse kan ligesom hos os finde Sted, efterhaanden som der er Anledning dertil (Rigslovens § 325 og Motiverne til samme. S. 473).

Der opstaar nu det Spørgsmaal, om Lovforslagets Beviskjiendelse medfører de samme Ulemper, som den tidligere tydste, nu affkaffede Beviskjiendelse. Dette Spørgsmaal har Konferentsraad Ussing allerede besvaret bekræftende i sit disjunctierende Votum, der findes i Processkommissionens Motiver, S. 261—68, og vi se ikke bedre end med fuldkommen Jøie. Ved Lovforslagets Beviskjiendelse skal Retten nemlig ifølge § 179 fastsætte, hvad der efter Parternes Udtalelser behøves at bevises, og Kjendelsen kan ikke forandres undtagen igjennem Appel. Fremdeles kunne Parterne ifølge §§ 180—82 kun faa Udgang til at føre saadanne Beviser, som de „ifølge den affagte Kjendelse agte at benytte“ og altsaa ikke for andre faktiske Omstændigheder end de i Beviskjiendelsen betegnede, hvoraf Følgen ligefrem bliver, at Sagens Afgjørelse i de Punkter, med Hensyn til hvilke der er kjendt paa Bevis, vil afhænge af, om det lykkes Parterne eller ikke at føre de forlangte Beviser. Dette var, som ovenfor nævnt, imidlertid nøiagtig ogsaa Virkningen af den tydste Beviskjiendelse.

*) Jfr. Ussings Udtalelser i Processkommissionens Motiver til Lovforslaget, S. 267.